

вивчення поліфонії в українській музиці, можуть бути використані у практиці викладачів для створення навчальних планів з дисципліни «Поліфонія». Розглянувши структуру та організацію тематичного матеріалу підручників, виявлено, що в «Поліфонії» Н. Супрун-Яремко відводиться окремий розділ поліфонії в українській музиці. Натомість, І. Пясковський всебічно розглянув дане питання в історичній еволюції. Праці є актуальними та важливими, з огляду на провідну роль вивчення національного музичного підґрунтя.

Список використаних джерел

1. Пясковський І. Б. Поліфонія в українській музиці : навч. посібник. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2012. 272°с.
2. Супрун-Яремко Н. О. Поліфонія : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2014. 512°с.

Сердюк Карина,

викладачка Сенчанської дитячої школи
мистецтв (с.°Сенча)

РОЗДУМИ ПРО ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРИ НАРОДУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

***Анотація.** У статті наголошується на важливості збереження національної культури під час повномасштабного вторгнення. Аналізуються форми збереження культури.*

***Ключові слова:** мистецтво, виховання, збереження, популяризація, війна.*

Українці віками творили власну самобутню культуру, успадковуючи культурні цінності своїх предків, переймаючи і творчо осмислюючи надбання інших народів. Цим самим вони розвивали не лише національну культуру, але й зробили вагомий внесок у скарбницю світової.

Питання важливості збереження культури як ніколи гостро постали у лютому 2022 році, коли розпочалося повномасштабне вторгнення росії на

територію суверенної держави Україна. Кожен громадянин мав усвідомити причини такого вторгнення і відповісти на питання навіщо кожному з нас взагалі потрібно, щоби пам'ятки нашої культури були збережені, захищені й за потреби відновлені. Такі питання постали і перед учителями, педагогами. Як пояснити дитині, що вона повинна не забувати та популяризувати свої традиції, ідентифікувати себе з нацією, з державою. Прийшло усвідомлення й розуміння, що культурна спадщина – це не лише будівлі й те, що їх оточує. У широкому сенсі – це результат діяльності наших пращурів, усе, що було для них важливим і формувало їх як людей та націю.

Рано-вранці 24 лютого 2022 року Україна прокинулася від вибухів. Всі плани, сподівання та мрії були зруйновані російськими снарядами. Всі школи мистцтв, будинки творчості та всі мистецькі заклади припинили роботу з початком повномасштабної війни. Кожен сподівалася, що за кілька днів або тижнів ситуація стабілізується, але цього так і не сталося. Розпочався процес адаптації діяльності мистецьких шкіл до умов воєнного стану.

Частина тих, хто реалізує культурну державну політику, розуміючи її важливість у житті народу, нарікають, що державна влада мало уваги приділяє культурі, а головний їхній аргумент – це невеликий відсоток державного бюджету, виділений на сферу культури. Це, напевно, правда, бо відповідальні за інститути культури особи досить голосно говорять про брак фінансової підтримки.

Зазначимо, що термін «культура» розглядається як загальна та особиста культура. Загальну культуру можна окреслити як суму мистецьких надбань, і мова йде не лише про речі як носії краси, а що в тій сумі надбань важливу роль посідає також людина. До творів культури належать література, музика, образотворче мистецтво, скульптура, архітектура, театр, кінематографія та інші речі, які як спільну рису мають те, що є носіями краси.

Ці твори культури можуть бути створені як професійними, так і народними митцями. Деякі з них призначені для того, щоб їх оглядали, інші ж належать до так званого прикладного мистецтва, це речі, які вживаються в

повсякденному житті. Народи пишаються своїми культурними надбаннями, бережуть їх і роблять їх живими елементами суспільного життя. І це правильно, бо за допомогою цих культурних надбань народи духовно розвиваються, ушляхетнюються, підносять рівень свого світосприймання.

У житті людини дуже важливими є почуття правди і добра. Культура доповнює ці два елементи ще поняттям краси. Було б корисно замислитися над сучасним станом культури в українському суспільстві, старатися пізнати її надбання та з'ясувати, як те духовне багатство ми можемо й повинні використати на благо нашого народу. Будучи народом дуже багатим на культурні надбання, чи можемо собі дозволити ними легковажити?

Тут ідеться не тільки про їх збереження, а й про використання для плекання відчуття правди, добра та краси в житті громадян.

У минулому столітті на території України відбулися дві страшні війни, різні нищівні окупації, був Голодомор та довгий період заперечення людської гідності. Це все залишило глибокі психологічні рани у житті нашого народу. На щастя, не вдалося знищити всі культурні надбання. Недооцінка важливості культури як чинника становлення і функціонування нації, держави може спричинити незворотні негативні наслідки.

Дев'ятнадцяте та минуле століття завжди будемо розцінювати з подивом, бо, незважаючи на те, що нам довелося пережити, ми не перестали бути собою головню завдяки культурі.

В інформаційному полі сучасної України все частіше лунають думки про перебіг подій, якщо, до прикладу, зникне музика (Ольга Розколотько). Це призведе до закриття музичних шкіл, функціонування університетів, коледжів, училищ; постане питання проведення свят у закладах дитячої освіти, університетських вечорів, концертів, фестивалів, конкурсів, шкільних заходів та уроків музики тощо. Відбудуться незворотні зміни у функціонуванні гуртків, оркестрів (духових, симфонічних, народних), студій звукозапису, фірм, які створюють апаратуру. Відповідно – втрачені робочі місця, зміни в економіці тощо. Але головне – зникнення традицій, культурної

і мистецької спадщини України, усвідомлення себе частиною нації, народу. Тому важливим є плекання української пісні, маминої колискової, козацьких закликів і традицій, формування особистості, яка продовжує творити і триматидух свого народу.

Ті величезні духовні багатства, що містить наш фольклор, звичаї, обряди і нині є традиційним підґрунтям нової національної культури. Звертатися до етнічних витоків не означає повертатися. Йдеться про надбудову, збагачення минулого, витвір нового. У нашого народу є власне культурне надбання, яке ми повинні зберігати і збагачувати і на найчастіше питання «Чи на часі мистецтво? Чи потрібні співи та танці в укритті?» зазачимо з впевненістю, що так. Обов'язком нашого часу є і надалі формувати вінок нашої української культури, вплітаючи туди квітки чарівних народних танців, пісень, обрядів що міцно з'єднує наш великий родовід.

Захист культурної спадщини – така ж благородна справа, як і її створення. І дуже радісно сподіватися, що за нашим поколінням до неї приєднаються й наступні – ті, хто зростатиме з усвідомленням своєї причетності до цієї культури.

Сьогодні, на порозі великих змін у житті нашого народу, не можемо собі навіть уявити здійснення оправданих мрій існування вповні самобутнього суспільства без продовження процесу розвитку культури. Саме збереження минулого та розвиток у майбутньому допоможуть нам свідомо бути одним народом. Без такої свідомості ми можемо дуже легко стати жертвою всіх, хто прагне бачити нас поділеними, посвареними, а тому слабкими. Хотіли б наголосити, що сьогодні війна об'єднує людей завдяки енергії культури.

Список використаних джерел

1. Багацький В. В. Культурологія : історія і теорія світової культури ХХ століття : навч. посібник / В.°В.°Багацький, Л.°І.°Кормич. К. : Кондор, 2004. 304°с.

2. Виткалов В. Г. Українська культура : навчально-методичний посібник / В. Г. Виткалов, М. М. Митровка. Рівне : Волинські обереги, 2001. 168 с.
3. Греченко В. А. Історія світової та української культури з тестовими завданнями / В. А. Греченко, І. В. Чорний. К. : Літера, 2009. 414 с.
4. Історія культури України : навч. посіб. / В. А. Бокань та ін. К., 2001.
5. Історія світової культури. Культурні регіони : навчальний посібник / Керівник авторського колективу Л. Т. Левчук. К. : Либідь, 2000. 520 с.
6. Історія української культури : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
7. Історія української культури : навч. посіб. для студ усіх спеціальн. : у 2-х ч. Ч. 2. : Українська культура Нового та Новітнього часів / О. О. Петутіна, Н. В. Вандишева-Ребро, О. В. Голозубов [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Х. : НТУ «ХП», 2012. 135 с.
8. Історія української культури. Частина 1. Становлення та особливості української культури [Текст] : навч. посібник [для студ. усіх спеціальн.] / [О. О. Петутіна, О. В. Голозубов, Г. В. Буряк [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Х. : НТУ «ХП», 2011. 156 с.

Слободнік Ірина,
викладачка Комунального закладу
початкової спеціалізованої освіти
«Мистецька школа №5» (м. Одеса)

ПОГЛЯДИ ЕРВІНА БОДКИ ЩОДО ДИНАМІКИ, ОРНАМЕНТИКИ ТА АРТИКУЛЯЦІЇ У КЛАВІРНИХ ТВОРАХ Й. С. БАХА

***Анотація.** У процесі дослідження та аналізу різноманітних клавірних творів Й. С. Баха музикознавець Е. Бодки дійшов до висновку, що інструментальне призначення, передусім клавесина чи клавикорда, визначається структурою твору. З особливостей будови та звучання цих інструментів впливає і вирішення проблем динаміки, орнаментики та*